

Latvijas Republikas Grāmatvežu asociācija

Aspazijas bulvāris 5 – 434, Rīga, LV-1050, Latvija
T +371 67333230
lrga@lrga.lv | www.lrga.lv

Latvijas Darba devēju konfederācija

Baznīcas iela 25-3,
Rīga, LV-1010

Pa elektronisko pastu: sana.sture@lddk.lv

Rīgā, 03.08.2017.

Nr.0308/2017-VP.1

LRGA viedoklis par grāmatvedības vešanu angļu valodā un citu valūtu lietošanu grāmatojumos

Latvijas Republikas Grāmatvežu asociācija (turpmāk tekstā – LRGA) izskatījusi Latvijas Darba devēju konfederācijas iesūtīto informāciju viedokļa sniegšanai par Uzņēmējdarbības vides pilnveidošanas pasākumu plānā ietvertu 3.5.4. uzdevumu - Grāmatvedības vešanu angļu valodā un citu valūtu lietošanu grāmatojumos un veikusi savu biedru aptauju par minētiem jautājumiem.

LRGA neatbalsta iniciatīvas kārtot grāmatvedības uzskaiti angļu valodā un lietot citas valūtas grāmatojumos.

1. Grāmatvedības vešana angļu valodā

Jebkurš, kas vēlas nodarboties ar uzņēmējdarbību citā valstī, rēķinās ar to, ka jāzina tās valsts valoda, kurā ir ieinteresēti investēt savus līdzekļus. Saskaņā ar Latvijas Republikas Satversmi un Valsts valodas likumu Latvijas Republikā valsts valoda ir latviešu valoda, kā arī ārvalstu speciālistiem un uzņēmumu (uzņēmējiesabiedrību) ārvalstu pārvaldes locekļiem, kuri strādā Latvijā, jāprot un jālieto valsts valoda tādā apjomā, kāds nepieciešams viņu profesionālo un amata pienākumu veikšanai, vai pašiem jānodrošina tulkojums valsts valodā. Dokumentiem jābūt valsts valodā gan uzņēmumā, gan saziņā ar valsts iestādēm (t.sk. atskaites Valsts ieņēmumu dienestam (turpmāk tekstā – VID), publiski pieejamiem gada pārskatiem, utt.), gan iedzīvotājiem.

Jāatzīmē, ka Latvija nav vienīgā Eiropas Savienības (turpmāk tekstā – ES) dalībvalsts un tā ir viena no jaunākajām ES dalībvalstīm, un neviena no dalībvalstīm līdz šim grāmatvedības kārtošana nav mainījusi savu valodu uz angļu valodu. Aktuāls paliek jautājums kāpēc tieši angļu valodā, nevis vācu, franču, spāņu valodas, utt.? Vai ir kādi starptautiski normatīvi, kas nosaka, ka tieši angļu valoda ir Eiropas Savienības galvenā valoda, kas ir pārāka pār citām? Turklāt atsauce uz Eiropas oficiālo valodu nebūs korekta, jo "...Eiropas Savienībai ir 24 oficiālās un darba valodas" (http://ec.europa.eu/education/official-languages-eu-0_lv).

Likums "Par grāmatvedību" (6. pants) arī pašlaik neaizliedz kārtot reģistrus citā valodā: "Ja saimnieciskajos darījumos piedalās ārvalstu juridiskā vai fiziskā persona, tad, pusēm vienojoties, var lietot arī otru, šai personai un revidentiem pieņemamu valodu". Nepieciešamības gadījumā atskaites var pārtulkot vai paredzēt grāmatvedības programmās visas atskaišu formas vadībai sniegt angļiski. Šobrīd dažādi pārskati ārvalstu investoriem tiek gatavoti angļu, vācu, krievu u.c. valodās, kas nav aizliegts. Mūsdienu, nekādi papildus grozījumi likumdošanā nav vajadzīgi.

Jebkurā citā valstī arī neatļaus kārtot grāmatvedību latviešu valodā, tādēļ uzskatām, ka grāmatvedība jākārt valsts valodā. Mūsdienu grāmatvedības programmās var paralēli arī kontu nosaukumus ievadīt angļiski vai citā valodā, un darījumu aprakstu var rakstīt dažās valodās, ja tas ir nepieciešams uzņēmuma vadībai.

Arī gada pārskatu un citu pārskatu skatīšanai vai sastādīšanai Valsts ieņēmumu dienestam ir jādod uzdevums saviem IT darbiniekiem (vai pakalpojumu sniedzējiem), lai EDS lietotājam būtu iespēja izvēlēties, kādā valodā skatīt vai sagatavot pārskatus, nevis likt visiem uzņēmumiem kārtot reģistrus angļu valodā.

Turklāt tas izmaksātu dārgi ne tikai mainot likumus un normatīvos aktus, bet arī apmācot VID darbiniekus. Šī norma nozīmētu, ka VIDam būtu jāņem darbā jauni speciālisti ar labām angļu valodas zināšanām. Nevienam nav noslēpums, ka diemžēl Latvijā angļu valodas zināšanas ir diezgan zemā līmenī, it sevišķi, ja mēs runājam par specifisko grāmatvedības/finanšu valodu, kas prasa speciālas valodas zināšanas. Tas nozīmētu, ka šādiem VID darbiniekiem būtu jābūt lielākas algas un/vai jāapmaksā speciāli biznesa angļu valodas kursi, un tas prasītu lielus naudas līdzekļus no Valsts.

Kā zināms, reģistri veidojas no ievadītiem datiem, bet datus sistēmā grāmatvedis ievada, pamatojoties uz attaisnojuma dokumentiem, kas attiecīgi liek izsecināt to, ka nākotnē, lai kārtotu reģistrus angļu valodā – arī attaisnojuma dokumentam būs jābūt angļu valodā. Tātad, dodot piekrišanu reģistru kārtīšanai angļu valodā, mēs būsim spiesti rakstīt arī attaisnojuma dokumentus angļu valodā - visas pavadzīmes par izsniegtajām precēm, rēķinus par sniegtajiem pakalpojumiem un atkal būsim spiesti mainīt kases sistēmas un aparātus, jo tur pašlaik viss ir latviešu valodā.

Uzskatām, ka šāds lēmums tikai pasliktinās Latvijas uzņēmēju stāvokli, kā arī tas ir pretrunā ar Valsts valodas likumu, kura mērķis ir nodrošināt:

- 1) latviešu valodas saglabāšanu, aizsardzību un attīstību;
- 2) latviešu tautas kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu;
- 3) tiesības brīvi lietot latviešu valodu jebkurā dzīves jomā visā Latvijas teritorijā;
- 4) mazākumtautību pārstāvju iekļaušanos Latvijas sabiedrībā, ievērojot viņu tiesības lietot dzimto valodu vai citas valodas;
- 5) latviešu valodas ietekmes palielināšanu Latvijas kultūrvidē, veicinot ātrāku sabiedrības integrāciju.

2. Citu valūtu lietošana grāmatojumos

Latvijā nacionālā valūta ir *euro*, tāda tā ir arī lielākā daļā ES dalībvalstu, un visi darījumi jāuzskaita *euro*, tādēļ uzņēmējam, kurš strādā ES, jārēķinās ar šo. Arī Amerikas Savienotajās Valstīs un citas valstīs visi darījumi jāuzskaita tās valsts valūtā, nevis kādas citas valsts valūtā.

Šobrīd visas lielākās grāmatvedības programmas dod iespēju izmantot vairākas valūtas vienlaicīgi, t.i., grāmatot darījumus *euro* valūtā un konvertēt tos citā izvēlētajā valūtā. Uzskatām, ka nav nekāds administratīvais slogs uzskaitīt darījumus *euro* un konvertēt citā valūtā, kā tas notiek tagad, jo grāmatvedības programmas atļauj automātiski ielādēt aktuālus valūtas kursus.

Tas tā arī jāatstāj, jo, ja grāmatvedība būs tikai citā valūtā, bez pārrēķina uz *euro*, kā VID varēs administrēt atskaites, salīdzināt datus, pārbaudīt nodokļu auditos grāmatvedību? Tas radīs milzīgu slogu VIDam un atkal prasīs no VID gan cilvēkresursus, gan naudas līdzekļus.

Attiecībā uz abām iniciatīvām - cik ir tādu uzņēmumu Latvijā, kam būtu ērtāk kārtot grāmatvedību angļu valodā un lietot citu valūtu? Lai pieņemtu šādas normas, ir jāmaina likumi un normatīvie akti, kas prasa lielus finanšu līdzekļus. Abas iniciatīvas tērētu daudz Valsts iestāžu cilvēkresursus, nodokļu maksātāju līdzekļus, bet piensums ekonomikai būtu daudz mazāks, un beigu beigās neatmaksāsies.

Iniciatīva par grāmatvedības kārtīšanu angļu valodā var slikti ietekmēt Latvijas grāmatvežus. Visdrīzāk, ka starptautiskie uzņēmumi tādejādi grib dot darbu savu valstu grāmatvežiem, t.sk. grāmatvedības birojiem. Šobrīd starptautiski uzņēmumi, ja grib strādāt Latvijā, ir spiesti nodarbināt Latvijas grāmatvežus vai grāmatvedības birojus.

Ja šāda norma tiktu pieņemta, pieņemam, ka Latvijā esošie grāmatveži zaudētu iespēju būt par grāmatvežiem šajos uzņēmumos. Tas nozīmētu, ka daļa ienākumu (gan algu, gan nodokļu) aizietu prom no Latvijas, kas valstij par labu nenāktu. Uzskatām, ka labāk, lai Latvijas grāmatveži mācās angļu valodu te Latvijā, lai varētu komunicēt ar angļu valodā runājošu vadību un lai varētu sagatavot dokumentus angļu valodā vadībai, tādejādi grāmatvežiem būs gan darbs, gan nodokļi paliks Latvijā.

Pielikumā pievienojam arī biedra rakstu.

Ar cieņu,

Andrejs Ponomarjovs

Dr.oec., Latvijas Republikas Grāmatvežu asociācijas valdes priekšsēdētājs